

POSTANOWIENIE

Dnia 19 kwietnia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVIII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: **SSO Iwona Lizakowska-Bytof**

po rozpoznaniu w dniu 19 kwietnia 2021 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **P. D. i M. D.**

przeciwko (...) Bankowi (...) S.A. z **siedzibą w W.**

o ustalenie i zapłatę

postanawia:

1. zabezpieczyć roszczenie powodów poprzez:

- zawieszenie obowiązku świadczenia przez powodów P. D. i M. D. na rzecz (...) Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W. rat kapitałowo –odsetkowych wynikających z umowy kredytu (...) nr (...) z dnia 12 stycznia 2005 roku począwszy od dnia 19 kwietnia 2021 roku,

- nakazanie zaniechania (...) Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W. pobierania świadczenia od powodów P. D. i M. D. rat kapitałowo –odsetkowych wynikających z umowy kredytu (...) nr (...) z dnia 12 stycznia 2005 roku począwszy od dnia 19 kwietnia 2021 roku,

- nakazanie zaniechania (...) Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W. przekazywania do instytucji utworzonych na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe, w tym Biura (...) oraz biur informacji gospodarczej działających na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 roku o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych, informacji o zadłużeniu powodów P. D. i M. D. wynikającego z umowy kredytu (...) nr (...) z dnia 12 stycznia 2005 roku.

2. oddalić wnioski o zabezpieczenie w pozostałym zakresie.

SSO Iwona Lizakowska-Bytof

XXVIII C 1534/21

Uzasadnienie postanowienia z 19 kwietnia 2021 r.

wydanego w przedmiocie zabezpieczenia powództwa.

Pozwem z dnia 8 kwietnia 2021 r. powodowie M. D. i P. D. w żądaniu głównym wnieśli o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu mieszkaniowego (...) hipoteczny nr (...), zawartej w dniu 12 stycznia 2005 roku oraz o zasądzenie od pozwanego łącznie na rzecz powodów kwoty 242.528,10 zł oraz 54.890,36 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 21 sierpnia 2020 roku do dnia zapłaty, z uwagi na nieważność umowy kredytu.

Strona powodowa zawarła w pozwie również żądanie ewentualne,

na wypadek oddalenia żądania głównego, wnosząc tym samym o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów po równo w kwotach po 121.264,05 zł oraz 27.445,18 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 21 sierpnia 2020 roku do dnia zapłaty oraz o ustalenie, że postanowienia § 5 ust. 3, 4 i 5 oraz § 13 ust. 7 umowy kredytu mieszkaniowego (...) hipoteczny nr (...) zawartej w dniu 12 stycznia 2005 roku – stanowią niedozwolone postanowienia umowne i nie wiążą powoda (są bezskuteczne wobec powoda) od chwili zawarcia umowy.

Nadto wniesli o zabezpieczenie zgłoszonych roszczeń poprzez unormowanie praw i obowiązków stron postępowania na czas jego trwania w ten sposób, że:

a) powodowie będą uprawnieni do wstrzymania dokonywania spłat rat kredytu w wysokościach i terminach wskazywanych przez pozwany bank w harmonogramie spłat,

b) pozwany bank nie będzie pobierał świadczenia od powodów w postaci rat kapitałowo-odsetkowych,

b) pozwany bank nie będzie uprawniony do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu hipotecznego (...);

c) pozwany bank nie będzie uprawniony do przekazywania informacji o zaprzestaniu spłaty kredytu przez powodów do instytucji utworzonych na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku prawo bankowe, w tym Biura (...), oraz biur informacji gospodarczej działających na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 roku o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych o niespłaceniu rat kredytu w okresie od dnia wytoczenia powództwa do dnia uprawomocnienia się orzeczenia kończącego w niniejszej sprawie.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że strona powodowa regularnie uiszcza raty kapitałowo – odsetkowe na podstawie umowy, która z dużym prawdopodobieństwem może zostać uznana za nieważną. W związku z powyższym, niecelowe jest to, aby spłacała ona swój kredyt w toku procesu, tym bardziej iż strona powodowa w dotychczasowym wykonaniu umowy oddała bankowi łącznie kwotę wyższą niż kwota udostępnionego przez Bank kredytu. Wskazano również na aktualną sytuację Banku, która może spowodować jego niewypłacalność.

Sąd ustalił i zważył, co następuje.

Na wstępie niniejszych rozważań wskazać należy, iż postępowanie zabezpieczające jest procesową formą tymczasowej ochrony prawnej i spełnia pomocniczą rolę w stosunku do postępowania rozpoznawczego. Jego celem jest zapewnienie efektywności orzeczenia wydanego w postępowaniu, w którym wierzyciel ma dochodzić swego roszczenia, jednakże bez przesądzania o kształcie przyszłego rozstrzygnięcia w sprawie.

Zgodnie z art. 730 §2 k.p.c. sąd może udzielić zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania lub w jego toku, natomiast w myśl art. 730¹ §1 k.p.c. udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.

Należy wyjaśnić, że roszczenie jest uprawdopodobnione, jeżeli prima facie jest znaczna szansa na jego istnienie, co nie wyklucza tego, iż w świetle głębszej analizy stanu faktycznego i prawnego, sąd poczyni odmienną ocenę (postanowienia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie: z 27 kwietnia 2006 r. I ACz 468/08 - LEX nr 516571 i z 28 grudnia 2006 r. I ACz 1129/06 - LEX nr 516576). Wymóg uprawdopodobnienia, a nie dowiedzenia istnienia roszczenia, oznacza zwolnienie strony, obciążonej ciężarem takiego uprawdopodobnienia, z obowiązku zachowania szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym (art. 243 k.p.c.). Do uprawdopodobnienia roszczenia nie jest natomiast wystarczające samo tylko przedstawienie gołosłownych twierdzeń co do okoliczności, które roszczenie to miałyby uzasadniać.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, że powodowie uprawdopodobnili okoliczności faktyczne sprawy przytoczone w pozwie, a tym samym swoje roszczenia wobec pozwanego banku, zatem została spełniona pierwsza przesłanka, o której mowa w art. 730¹ § 1 k.p.c.

Powodowie w szczególności przedkładając do akt dokumenty poświadczające zawarcie umowy kredytu hipotecznego i warunki spłat jego rat uprawdopodobnili swoje roszczenie o ustalenie nieważności spornej umowy kredytu. Kwestionowane przez powodów klauzule umowne muszą bowiem wzbudzać wątpliwości co do ich mocy wiążącej dla powodów - postanowienia podobne do w/w klauzul stosowanych przez pozwaną Bank były już bowiem wielokrotnie przedmiotem badania sądów powszechnych, a także Sądu Najwyższego, przy czym zdecydowanie dominuje pogląd, zgodnie z którym analizowane klauzule mają charakter abuzywny, czyli kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy; określenie wysokości należności obciążającej konsumenta z odwołaniem do tabel kursów ustalanych jednostronnie przez bank, bez wskazania obiektywnych kryteriów może być poczytane za nietransparentne, pozostawiające pole do arbitralnego działania banku i w ten sposób obarczające kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz naruszające równorzędność stron.

Dodać należy, że w razie stwierdzenia abuzywności klauzuli ryzyka walutowego Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznaje obecnie, że utrzymanie umowy "nie wydaje się możliwe z prawnego punktu widzenia", co dotyczy także klauzul przeliczeniowych przewidujących spread walutowy (por. wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 14 marca 2019 r., w sprawie C-118/17, Z. D. przeciwko (...) Bank (...) Z., pkt 52 i z dnia 5 czerwca 2019 r., w sprawie C-38/17, GT przeciwko H. pkt 43). Zdaniem Trybunału, jest tak zwłaszcza wówczas, gdy unieważnienie tych klauzul doprowadziłoby nie tylko do zniesienia mechanizmu indeksacji oraz różnic kursów walutowych, ale również - pośrednio - do zaniknięcia ryzyka kursowego.

Analiza powyższego dorobku orzeczniczego Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej doprowadziła Sąd Najwyższy w jednym z orzeczeń do konstatacji, że możliwość utrzymania skuteczności umowy kredytu złotowego, indeksowanego do waluty obcej, mimo wyeliminowania klauzul analogicznych do klauzul kwestionowanych przez powodów w niniejszym postępowaniu, wywołuje zastrzeżenia; oznacza to z kolei, że po wyeliminowaniu tego rodzaju klauzul utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, co przemawia za jej całkowitą nieważnością (por. szerzej uzasadnienie wyroku SN z dnia 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18).

Tego rodzaju okoliczności muszą prowadzić do wniosku, że zgłoszone w sprawie niniejszej roszczenie o ustalenie nieważności spornej umowy kredytu jest na obecnym etapie uprawdopodobnione – nie przesądzając, co ostatecznego wyniku postępowania.

W ocenie Sądu powodowie posiadali także interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia dochodzonego przez nią roszczenia o ustalenie nieważności spornej umowy kredytu. W świetle art. 730¹ §2 k.p.c. interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. W doktrynie podkreśla się, że osiągnięcie celu postępowania w sprawie w rozumieniu 730¹ §2 k.p.c., wiązać należy z rodzajem ochrony prawnej, której udzielenia żąda się w postępowaniu cywilnym. O istnieniu podstawy zabezpieczenia można mówić wtedy, gdy bez zabezpieczenia ochrona prawna udzielona w merytorycznym orzeczeniu w sprawie okaże się niepełna.

Kwota wpłacona przez powodów, tytułem rat kredytu oraz innych kosztów kredytu jest już wyższa niż kwota wypłaconego kredytu. Suma wpłat uiszczona przez powodów miała wynosić 242.528,10 zł i 54.890,36 CHF, zaś kwota kapitału kredytu to 423.316,61 zł, przy czym powodowie w dalszym ciągu spłacają raty kredytu.

Zgodnie z art. 755 § 1 pkt 1 k.p.c. jeżeli przedmiotem zabezpieczenia nie jest roszczenie pieniężne, sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, nie wyłączając sposobów

przewidzianych dla zabezpieczenia roszczeń pieniężnych. W szczególności sąd może unormować prawa i obowiązki stron lub uczestników postępowania na czas trwania postępowania.

Zawarta pomiędzy stronami umowa kredytowa wygenerowała długoterminowy stosunek prawny, który nie został dotychczas wykonany. Ewentualne uwzględnienie roszczeń kredytobiorcy, nie ureguluje zaś w sposób definitywny wzajemnych relacji stron. Wniosek przeciwny byłby zasadny tylko przy przyjęciu, że prawomocne orzeczenie sądu wiąże nie tylko w zakresie sentencji, ale również motywów rozstrzygnięcia, co do czego nie ma jednak zgody w orzecznictwie i doktrynie (por. np. wyroki SN z dnia 20 stycznia 2016 r., IV CSK 282/15 oraz z dnia 15 stycznia 2015 r., IV CSK 181/14). Tymczasem stwierdzenie nieważności umowy przesądza nie tylko o możliwości domagania się zwrotu już spełnionych świadczeń. Rozstrzyga również w sposób ostateczny o braku obowiązku spełniania na rzecz banku świadczeń w przyszłości, a więc o zezwoleniu na zaprzestanie spłaty kolejnych rat kredytu. Ustalające orzeczenie sądu znosi więc wątpliwości stron i zapobiega dalszemu sporowi o roszczenia banku wynikające z umowy.

W ocenie Sądu, dalsze uiszczanie przez powodów rat kredytu, tj. spełnianie świadczenia, co do którego na obecnym etapie postępowania uznać należałoby, że nie ma oparcia w umowie, doprowadzałyby do niezasadnego obciążenia powodów

i bezpodstawnego wzbogacania pozwanego, bezzasadnie zwiększając skalę prawdopodobnych przyszłych rozliczeń między stronami koniecznych w przypadku stwierdzenia nieważności umowy. W uzasadnionym interesie kredytobiorcy nie jest więc dalsza realizacja umowy kredytowej. Celem powództwa o ustalenie nieważności jest doprowadzenie do sytuacji, w której powódka nie będzie musiała spłacać kredytu w ogóle. W związku z powyższym, niecelowe jest to, aby spłacała swój kredyt w toku procesu.

Dodać należy, że powodowie dokonali spłaty kwoty wynoszącej co najmniej 242.528,10 zł i 54.890,36 CHF. Ewentualne uwzględnienie powództwa spowoduje konieczność rozliczenia się stron, przy czym nie można wykluczyć, iż w takiej sytuacji, to powodom służyć będzie roszczenie o zwrot wpłaconych kwot. Postulowane zabezpieczenie powództwa - poprzez unormowanie praw i obowiązków stron postępowania na czas jego trwania w sposób wskazany we wniosku o zabezpieczenie - zmniejszy tego rodzaju roszczenie. Brak zabezpieczenia zgłoszonego roszczenia niepieniężnego sprawi natomiast, że powodowie – którzy spłacili już kwotę przekraczającą kapitał – będą zobowiązani dalej dokonywać spłat, a ponadto spłaty te są niewątpliwie odczuwalne dla ich gospodarstwa domowego. Właśnie w tego rodzaju sytuacji – uprawdopodobnieniu, iż wskutek dalszego wykonywania umowy należność powodów będzie narastać, przy jednoczesnym niebagatelnym obciążeniu powodów miesięcznymi ratami - należy w ocenie Sądu Okręgowego upatrywać poważnego utrudnienia osiągnięcia celu postępowania (tym samym Sąd Okręgowy w pełni podziela pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w postanowieniu z dnia 1 kwietnia 2020 r., sygn. akt VI ACz 1137/19).

Zasadnym było zatem udzielenie zabezpieczenia poprzez przyznanie powodom uprawnienia do zawieszenia obowiązku świadczenia przez powodów P. D. i M. D. na rzecz (...) Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W. rat kapitałowo – odsetkowych wynikających z umowy kredytu (...) nr (...) z dnia 12 stycznia 2005 roku począwszy od dnia 19 kwietnia 2021 roku. Jak również nakazanie zaniechania (...) Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W. pobierania świadczenia od powodów P. D. i M. D. rat kapitałowo –odsetkowych wynikających z umowy kredytu (...) nr (...) z dnia 12 stycznia 2005 roku począwszy od dnia 19 kwietnia 2021 roku, oraz nakazanie zaniechania (...) Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W. przekazywania do instytucji utworzonych na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe, w tym Biura (...) oraz biur informacji gospodarczej działających na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 roku o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych, informacji o zadłużeniu powodów P. D. i M. D. wynikającego z umowy kredytu (...) nr (...) z dnia 12 stycznia 2005 roku.

Z przytoczonych względów, na mocy wyżej powołanych przepisów, orzeczono jak w punkcie I sentencji postanowienia, oddalając wniosek powódki w pozostałym zakresie jak w punkcie II, tj. w części dotyczącej zakazania pozwanemu złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu mieszkaniowego (...) hipoteczny nr (...) w okresie od dnia wytoczenia powództwa do dnia uprawomocnienia się orzeczenia kończącego w niniejszej sprawie.